

Vier leraren in gesprek over vrijheid
en verantwoordelijkheid

“Balanceren op het touw”

Annemie, Annemarie, Emile en Kelly voelen zich alle vier echt thuis op De Sprong en roemen de openheid, de flexibiliteit en de focus op eigenaarschap. Samen blikken ze terug op hun schoolcarrière tot nu toe en hoe hun manier van lesgeven is veranderd. Op welke manier nemen en ervaren zij vrijheid op hun school? Hoe vinden zij in hun vak de balans tussen vrijheid en verantwoordelijkheid? In gesprek met vier bevlogen leraren.

Annemie: “We zijn de afgelopen jaren als school veel opener en vrijer geworden. Er wordt veel meer van de leraar zelf verwacht en we krijgen minder regels opgelegd. Zo kun je echt meer je eigen ei kwijt. Vroeger werd er zelfs voor ons bepaald tot hoe lang we moesten blijven. Dat is gelukkig niet meer. Uiteraard nemen we hierin wel onze eigen verantwoordelijkheid.”

Annemarie valt haar bij: “Ik loop inmiddels zo’n vijftien jaar mee als leraar en zie dat de flexibiliteit in mijn vak en op deze school groeit.” Ook Kelly en Emile beamen dat. Kinderen veranderen en ook de tijd is veranderd, signaleren zij. Kinderen in de klas doen niet meer allemaal hetzelfde om hun doelen te behalen en dat geldt ook voor de leraren zelf.

Vrijheid in de klas

Hoe ziet dat er in de praktijk dan uit?

Annemie: “We werken met een lesrooster, maar de

tijden wisselen wel. Als je ergens niet aan toe komt, doe je dat de dag daarna.”

“Er is een vaste structuur in de klas”, beaamt Emile, “maar zeker ook ruimte om het iets anders te doen. Ik word hierin steeds vrijer naar de kinderen en zij gaan daar ook goed mee om. Ze hebben een weektaak, maar bepalen zelf wannéér ze iets doen. Zolang het maar af is aan het einde van de week. Dat lukt goed in groep acht, maar ook in groep vier kunnen groepjes leerlingen allemaal iets anders doen. Mooi om te zien hoe ze daarin rekening houden met elkaar. Ik merk dat eigenaarschap kinderen in hoge mate stimuleert.”

Annemarie: “Kinderen kunnen binnen onze vaste aanpak dus hun eigen plan trekken, maar wel met onze controle erbij. Zo bepalen kinderen in de bovenbouwgroep zelf of ze meedoen met een instructie. Soms lopen ze dan tegen de lamp. Niet erg, daar leren ze van.”
Kelly: “Die keuzevrijheid hier vind ik echt bijzonder.

In het voortgezet onderwijs waarin ik jaren werkte, is dat veel minder. Elk uur naar een ander vak, weer netjes in rijen van twee zitten. Hier zie ik soms een kind in een andere klas languit op de grond liggen, terwijl het wél oplet. Kinderen werken hier in vrijheid en zijn gemotiveerd. Zo jammer dat dit in het voortgezet onderwijs dan vaak weer anders gaat.”

Visiewand kenmerkt de openheid

Het team van De Sprong is hecht en wordt door de directie echt meegenomen in beleidsontwikkelingen. Zo is een visie ontwikkeld met vier pijlers. Die zijn terug te vinden op de visiewand in de school. De wand wordt gebruikt door leraren én leerlingen, vertellen de vier collega's. Zo delen leraren nieuws uit de teamvergadering en hangen kinderen er werkjes op, of foto's. Een mooie, transparante manier van 'verantwoorden', kun je zeggen.

“We zijn de afgelopen jaren als school veel opener en vrijer geworden. Er wordt veel meer van de leraar zelf verwacht en we krijgen minder regels opgelegd. Zo kun je echt meer je eigen ei kwijt”

- ANNEMIE ROBERTS -

“Met die wand hebben we een snel overzicht van wat er in een klas gebeurt”, vertelt Kelly. “We inspireren elkaar ermee. Het is het eerste wat ik zie als ik binnenkom op school en ik zie de wand gedurende het schooljaar steeds gevulder worden. Dat zie je ook van collega’s. Dat bevordert de onderlinge samenwerking. Het triggert echt om iets samen te doen en de samenhang in hoe we werken, wordt ook duidelijk.”

Emile: “Kinderen zijn heel enthousiast om hun eigen werk te zien hangen. Dat is dan zichtbaar voor de hele school. Ze zijn er echt trots op.” “Ze gaan daar heel respectvol mee om”, merkt Annemarie. “We gebruiken de

En wij doen er dan alles aan om dat te halen.”

Kelly: “Het lijkt wel of kinderen zich daar nu zelf meer bewust van zijn. Ik hoor bijvoorbeeld zinnen als: ‘Ik ga nu dit leren of dit doen’ of ‘Nu kan ik het al zo goed’. Ze kunnen goed verwoorden waar ze zelf mee bezig zijn en wat ze dan binnen hun eigen ontwikkeling kunnen. Ik vind dat heel knap.”

Annemie: “Vroeger kreeg je als kind nooit te horen wat het doel van iets was. Dan had je geen idee waarom je iets leerde. Nu begint de leerkracht met het doel van de les en wat kinderen aan het eind kennen of kunnen. Je sluit aan bij de kinderen, spreekt hun interesse aan

Annemie Roberts

Annemarie Bus

Kelly Boquchi

Emile Delarue

visiewand ook bij de oudergesprekken. Ouders krijgen dan meteen een beeld van het open karakter van onze school.”

Waaróm leer je iets?

De vier leraren vinden dat het onderwijs minder prestatiegericht is geworden. Tachtig procent van een bepaalde norm behalen, is gelukkig geen doel meer. Er wordt nu op het niveau van het kind gekeken en hoe hij of zij vooruit gegaan is in zijn of haar ontwikkeling. Annemarie: “Als kinderen lekker in hun vel zitten, gaan prestaties veel makkelijker. Ik vind kindeigenschappen veel belangrijker.” Emile sluit zich daarbij aan: “Het gaat om het maximale niveau dat bij het kind past.

zodat ze willen weten hoe iets werkt. Zo vergroot je hun betrokkenheid, initiatief en zelfstandigheid.”

Vrijheid is een middel

Vrijheid is een middel, geen doel op zich, benadrukken de vier. Het blijft permanent zoeken naar de juiste balans. Met een vaste structuur als basis is het steeds de vrijheid vinden in het lesgeven en aansluiten bij een kind en zijn niveau, terwijl je steeds goed in het oog houdt waaróm je de dingen doet zoals je ze doet. En blijft delen wat goed gaat en wat beter kan.

“Hierover denken we hetzelfde,” verwoordt Emile, “iedereen kan hier op een eigen manier invulling aan geven.”

“Vrijheid is een middel, geen doel op zich. Het blijft permanent zoeken naar de juiste balans. Met een vaste structuur als basis, is het steeds de vrijheid vinden in het lesgeven en aansluiten bij een kind en zijn niveau, terwijl je steeds goed in het oog houdt waaróm je de dingen doet zoals je ze doet”

- TEAMLEDEN DE SPRONG -